

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2013-14:

Η δυναμική της νεανικής επιχειρηματικότητας»

Ενδείξεις για σημαντική ανάκαμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα το 2014 καταγράφουν τα πρώτα αποτελέσματα της ετήσιας έρευνας του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) για την επιχειρηματικότητα.

Σε ειδική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε σήμερα για την παρουσίαση της ετήσιας έρευνας του IOBE για την επιχειρηματικότητα, με τίτλο: «Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2013-14: Η δυναμική της νεανικής επιχειρηματικότητας», οι ερευνητές του Ιδρύματος υπογράμμισαν ότι τα πρώτα αποτελέσματα από την ανάλυση των στοιχείων του 2014 καταγράφουν σημαντική αύξηση του δείκτη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων (στο 7,8% έναντι 5,2% το 2013) γεγονός που αποτελεί σημαντική ένδειξη για την ανάκαμψη της επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στη χώρα μας.

Η εκδήλωση άνοιξε με χαιρετισμούς που απεύθυναν ο Πρόεδρος του IOBE κ. Τάκης Αθανασόπουλος και ο Διευθυντής του InnonAthens κ. Αντώνης Οικονόμου ενώ τα κύρια συμπεράσματα της Έκθεσης για την Επιχειρηματικότητα παρουσίασε ο Καθηγητής Σταύρος Ιωαννίδης, Υπεύθυνος του Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας του IOBE.

Ανοίγοντας τη συζήτηση που ακολούθησε την παρουσίαση, ο καθηγητής Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής του IOBE, υπογράμμισε ότι οι προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας σχετίζονται άρρηκτα με τις συνθήκες για την επιχειρηματικότητα σε κάθε επίπεδο, τόσο από πλευράς θεσμικού πλαισίου όσο και πρόσβασης σε κατάλληλη χρηματοδότηση.

Μιλώντας στην εκδήλωση ο κ. Αρίστος Δοξιάδης από το OPENFUND, υπογράμμισε ότι: «τα τελευταία πέντε χρόνια το οικοσύστημα των επιχειρήσεων τεχνολογίας έχει ζωντανέψει πολύ. Υπάρχουν εκατοντάδες ομάδες με καλές ιδέες που προσπαθούν να ξεκινήσουν. Για τους νέους που έχουν καλές σπουδές η επιλογή του startup έχει ανέβει πολύ στις προτιμήσεις, καθώς οι ευκαιρίες για σταθερή απασχόληση μέσα στην Ελλάδα έχουν μειωθεί. Το επόμενο σκαλοπάτι στην εξέλιξη του οικοσυστήματος είναι η μεγέθυνση των εταιριών.. Αυτό απαιτεί και χρόνο, και πιο φιλικό περιβάλλον, που δεν το βλέπω να υπάρχει ακόμα».

Ο κ. Χάρης Μακρυνιώτης της ENDEAVOR GREECE, τόνισε: «Είναι σημαντικό η παραδοσιακά ισχυρή ροπή των Ελλήνων προς την επιχειρηματικότητα να αρχίσει να μετουσιώνεται σε επιχειρήσεις που εστιάζουν σε παραγωγικούς τομείς, και κυρίως σε εταιρίες με ισχυρή δυναμική μεγέθυνσης. Η δημιουργία και στήριξη ισχυρά αναπτυσσομένων επιχειρήσεων που μπορούν να ξεφύγουν από το πολύ μικρό μέγεθος των 4-5 εργαζομένων είναι ο ασφαλέστερος και ταχύτερος τρόπος για τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας».

Η κα Αναστασία Τσίλογλου, της Action Finance Initiative, αναφέρθηκε στην παρέμβασή της κυρίως στον κρίσιμο ρόλο του microfinance στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ιδίως μικρής κλίμακας και πρώτων σταδίων και στην γενικότερη ανάπτυξη της οικονομίας. Όπως και στα πρώτα βήματα των σχετικών πρωτοβουλιών και θεσμών στην Ελλάδα.

Τέλος, ο κ. Σπύρος Σαφράς τελειόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αναφέρθηκε στα πρακτικά προβλήματα και τις ευκαιρίες επιχειρηματικότητας, ειδικότερα σε σχέση με μια νέα πρωτοβουλία καινοτομίας, την εταιρεία παραγωγής συστημάτων υποδείξεων ComboClick, που έχει λάβει πρόσφατες τιμητικές διακρίσεις.

Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα

Τα πρώτα στοιχεία για το 2014 καταγράφουν ισχυρή ανάκαμψη της επιχειρηματικής δράσης. Σημειώνεται όμως αρχικά ότι το 2013 καταγράφηκε νέα επιδείνωση των δεικτών επιχειρηματικότητας σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά. Σύμφωνα με την έρευνα, το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού (18-64 ετών) που βρισκόταν σε αρχικό στάδιο επιχειρηματικής ενεργοποίησης το 2013 υποχώρησε στο 5,2%, που αντιστοιχεί σε περίπου 240 χιλιάδες άτομα, έναντι 6,4% που ήταν το 2012. Πρόκειται για τη χαμηλότερη επίδοση που έχει καταγράψει η χώρα μας στα 11 χρόνια που συμμετέχει στην έρευνα του GEM. Έτσι, η Ελλάδα για το 2013 κατατάσσεται στη 19η θέση εκ των 26 χωρών που περιλαμβάνονται στις χώρες καινοτομίας έναντι της 12ης θέσης ανάμεσα στις 24 χώρες καινοτομίας το 2012.

Η πτωτική πορεία του δείκτη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων φαίνεται πως σχετίζεται στενά με τη δυσμενή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα, καθώς η ύφεση αναχαιτίζει την ανάληψη επιχειρηματικών εγχειρημάτων.

Παράλληλα στην μελέτη καταγράφεται για άλλη μια χρονιά ο φόβος της αποτυχίας. Το ποσοστό του φόβου αποτυχίας είναι το υψηλότερο μεταξύ των χωρών καινοτομίας (δηλαδή των περισσότερο ανεπτυγμένων χωρών που συμμετέχουν στο ερευνητικό πρόγραμμα του GEM). Ταυτόχρονα ο αριθμός των Ελλήνων που πιστεύουν πως διαθέτουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες προκειμένου να ξεκινήσουν ένα επιχειρηματικό εγχείρημα διατηρείται σε υψηλά επίπεδα.

Η έκθεση υλοποιήθηκε υπό τη χορηγία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Είναι αξιοσημείωτο πως η Ελλάδα καταγράφει την υψηλότερη επίδοση στην καθιερωμένη επιχειρηματικότητα με ποσοστό 12,6% εκ των 26 χωρών καινοτομίας. Ωστόσο το εντυπωσιακό αυτό αποτέλεσμα δεν είναι πρωτόγνωρο, καθώς η Ελλάδα εμφανίζεται να διατηρεί την πρώτη θέση στον δείκτη καθιερωμένης επιχειρηματικότητας ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας τα τελευταία έτη. Έτσι μπορεί να υποστηριχθεί πως οι πολύ μικρές επιχειρήσεις οικογενειακής κυρίως ιδιοκτησίας συνεχίζουν να κυριαρχούν στην δομή της ελληνικής επιχειρηματικότητας υποστηριζόμενες σε όρους χρηματοδότησης κυρίως από άτυπους επενδυτές (συγγενείς και φίλους). Η σύνθεση του δείκτη συνολικής επιχειρηματικότητας όπου κυριαρχεί η καθιερωμένη επιχειρηματικότητα σε βάρος της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων αποτυπώνει τη χαμηλή δυναμική της ελληνικής επιχειρηματικότητας.

Το ποσοστό του πληθυσμού που δηλώνει πως έχει διακόψει ή αναστείλει μια επιχειρηματική δραστηριότητα το 2013 ανέρχεται στο 4,8% που αντιστοιχεί σε περίπου 220 χιλιάδες άτομα. Το αντίστοιχο ποσοστό του πληθυσμού διαμορφώθηκε ελαφρώς υψηλότερα, έναντι της αμέσως προηγούμενης περιόδου όπου κυμαινόταν στο 4,6%. Είναι αξιοσημείωτο πως η Ελλάδα καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών καινοτομίας ως προς το ποσοστό διακοπής-αναστολής επιχειρηματικής δραστηριότητας το 2013. Ως βασικότερος παράγοντας διακοπής ή αναστολής λειτουργίας μιας επιχείρησης εμφανίζεται η έλλειψη κερδοφορίας με ποσοστό 51%, ενώ περίπου το 11% διέκοψαν λειτουργία εξαιτίας προβλημάτων χρηματοδότησης.

Οι δείκτες επιχειρηματικότητας ανάγκης και ευκαιρίας το 2013 στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν περίπου στο 23% και στο 35% αντίστοιχα. Δηλαδή η ελληνική επιχειρηματικότητα που κινητοποιείται από τον εντοπισμό ευκαιριών κινείται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο των χωρών καινοτομίας (53%), ενώ το ποσοστό επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στην Ελλάδα λόγω ανάγκης είναι εμφανώς υψηλότερο (7 περίπου ποσοστιαίες μονάδες) συγκριτικά με τον μέσο όρο των χωρών καινοτομίας. Με άλλα λόγια, η συνεχιζόμενη ύφεση οδηγεί, συγκριτικά με άλλες χώρες, περισσότερους Έλληνες στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη, παρά για λόγους εκμετάλλευσης πραγματικών επιχειρηματικών ευκαιριών.

Ο αντιπροσωπευτικός επιχειρηματίας στην Ελλάδα που βρίσκεται σε αρχικό στάδιο δραστηριοποίησης τείνει να έχει το εξής προφίλ: είναι ανδρικού φύλου, ηλικίας 25-44 ετών, έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση και δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών προς τους καταναλωτές.

Για το 2013 το ποσοστό των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων που δηλώνει πως πολλοί από τους πελάτες τους θεωρούν το προϊόν/υπηρεσία της επιχείρησης νέο και πρωτοποριακό ανέρχεται στο 17,3%, επίδοση που αποτελεί την υψηλότερη τιμή στα χρόνια της κρίσης. Παρά την αύξηση του δείκτη κατά 3 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2012, ο βαθμός καινοτομικότητας των επιχειρηματικών προσπαθειών κινείται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα.

Από τα στοιχεία της έρευνας, «Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2013-14: Η δυναμική της νεανικής επιχειρηματικότητας», του IOBE προκύπτει ότι κατά την τελευταία τριετία 2012 – 2014 ο δείκτης της νεανικής επιχειρηματικότητας (18-34) διαμορφώνεται σε σταθερά υψηλότερα επίπεδα από τον αντίστοιχο δείκτη που αφορά επιχειρηματίες μεγαλύτερης ηλικίας (35-64).

Μάλιστα κατά την τριετία ο δείκτης της νεανικής επιχειρηματικότητας διευρύνει την διαφορά του από τον δείκτη των μεγαλύτερων ηλικιών: ο δείκτης επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων νέων από 7% το 2013 ανέρχεται στο 10,5% το 2014 ενώ αντίστοιχα ο δείκτης ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας από 4,5% το 2013 προσεγγίζει το 6% το 2014. Σύμφωνα με τους ερευνητές του IOBE η αξιολόγηση αυτού του ευρήματος δεν μπορεί να είναι μονοσήμαντα θετική ή αρνητική. Έτσι, η υψηλότερη επιχειρηματικότητα των νέων ενδεχομένως να προέρχεται από τη δυσκολία εύρεσης μισθωτής απασχόλησης – να πρόκειται δηλαδή για επιχειρηματικότητα ανάγκης. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι η υψηλότερη ενασχόληση των νέων με την επιχειρηματική δραστηριότητα αντανακλάται θετικά στα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νεανικών εγχειρημάτων.

Σύμφωνα με το IOBE, είναι αξιοσημείωτο πως η Ελλάδα για το 2013 καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση μεταξύ των χωρών καινοτομίας ως προς το ποσοστό των επιχειρηματιών που δηλώνουν ότι θα χρησιμοποιήσουν εντελώς νέες τεχνολογίες και αντίστοιχα το ποσοστό των Ελλήνων που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν παλαιές τεχνολογίες είναι το χαμηλότερο ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Πρόκειται για ένα αισιόδοξο εύρημα, καθώς υποδηλώνει ότι το τεχνολογικό επίπεδο των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων φαίνεται να αναβαθμίζεται προκειμένου να αυξηθεί η πιθανότητα επιβίωσης αυτών σε μια περίοδο που η ελληνική οικονομία διέρχεται από μια βαθιά και παρατεταμένη κρίση.

Ωστόσο παρά τα θετικά σημεία που καταγράφονται ως προς τις τεχνολογικές δυναμικές ικανότητες, η νέα επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα έχει κυρίως εσωστρεφή χαρακτήρα και εξακολουθεί να αναπαράγει τη βασική δομή της ελληνικής οικονομίας: μια οικονομία που βασίζεται στην ύπαρξη και λειτουργία πολύ μικρών επιχειρήσεων οι περισσότερες εκ των οποίων δεν αναπτύσσονται και ως εκ τούτου δεν δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

Η δυναμική της νεανικής επιχειρηματικότητας

Αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων, όπως και στις άλλες χώρες καινοτομίας, δεν φαίνεται να υπάρχει ποσοτικά σημαντική διαφορά στην επιχειρηματική δραστηριοποίηση νεότερων και μεγαλύτερων ηλικιών στη χώρα μας. Ωστόσο, υπάρχουν τρεις ποιοτικοί δείκτες όπου οι νεότεροι ηλικιακά επιχειρηματίες εμφανίζουν υψηλές επιδόσεις και, άρα, σημάδια υψηλότερου δυναμισμού σε σχέση με τους μεγαλύτερους.

Η έκθεση υλοποιήθηκε υπό τη χορηγία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Πρώτον, από την ανάλυση των στοιχείων του GEM αποκαλύφθηκε η ικανότητα που εμφανίζουν οι νέοι στη χώρα μας να αντιλαμβάνονται επιχειρηματικές ευκαιρίες. Με τη σειρά της, η οξύτερη αντίληψη ευκαιριών που επιδεικνύουν οι νέοι, τους οδηγεί σε υψηλότερες επιδόσεις ως προς την επιχειρηματικότητα ευκαιρίας σε σύγκριση με τους μεγαλύτερους. Παρ' όλη λοιπόν τη μεγάλη ανεργία των νέων, δεν είναι η ανάγκη που αποτελεί το ισχυρότερο κίνητρο για την επιχειρηματική τους δραστηριοποίηση, αλλά η ευκαιρία. Η αναπτυξιακή δυναμική των εγχειρημάτων που ξεκινούν από νεότερους επιχειρηματίες μπορεί λοιπόν βάσιμα να αναμένεται ότι θα είναι υψηλή.

Δεύτερον, φαίνεται να αναδεικνύεται ένας ισχυρότερος δυναμισμός των εγχειρημάτων που ξεκινούν από νεότερους επιχειρηματίες στην Ελλάδα ως προς τον κλαδικό τους προσανατολισμό. Οι νεότεροι επιχειρηματίες καταγράφουν υψηλότερες επιδόσεις από τους μεγαλύτερους σε νέα εγχειρήματα που θα προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, που τοποθετούνται δηλαδή υψηλότερα στην αλυσίδα αξίας της οικονομίας.

Τέλος, ένα τρίτο θετικό σημείο που αναδείχθηκε από τα ευρήματα που προέκυψαν από την ανάλυση της νεανικής επιχειρηματικότητας είναι το επίπεδο εκπαίδευσης των νεότερων επιχειρηματιών. Τα δεδομένα που εξετάστηκαν αποκαλύπτουν ότι τα τελευταία χρόνια το ποσοστό των επιχειρηματιών νεότερων ηλικιών με τριτοβάθμιες σπουδές και μεταπτυχιακά αυξάνει. Το θετικό στοιχείο εδώ σχετίζεται λοιπόν με τη συνεχή άνοδο της ποιότητας της δεξαμενής από την οποία προέρχεται ένα διαρκώς αυξανόμενο ποσοστό νέων επιχειρηματιών.

Ωστόσο, στο πλαίσιο ανάλυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας εντοπίστηκε ένα σημαντικό πρόβλημα και αφορά την ένταση του φόβου της αποτυχίας. Ο φόβος της αποτυχίας αποκαλύπτεται λοιπόν ότι είναι ισχυρότατος και στην ηλικιακή ομάδα στην οποία η αποτυχία δεν είναι τόσο σημαντική όσο σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, ενώ, ταυτόχρονα, είναι η ηλικιακή ομάδα από την οποία η κοινωνία αναμένει μεγαλύτερη διάθεση καινοτομίας και πειραματισμού.

Τι είναι το GEM

Το IOBE στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα GLOBAL ENTREPRENEURSHIP MONITOR (GEM) εκπονεί την Ετήσια Έκθεση για την Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα που αναφέρεται στην περίοδο 2007-2008. Το GEM είναι ένα ερευνητικό Πρόγραμμα που συλλέγει εμπειρικά δεδομένα από ένα ευρύ σύνολο χωρών παγκοσμίως και μέσω ειδικών εκδόσεων και εκθέσεων συνεισφέρει στη παγκόσμια συζήτηση για την επιχειρηματικότητα. Το IOBE, αποτελεί τον ελληνικό εταίρο στο ερευνητικό consortium του GEM και είναι υπεύθυνο για τη διεξαγωγή των αναγκαίων ερευνών στον ελληνικό πληθυσμό, την επεξεργασία των αποτελεσμάτων με βάση την κοινή εναρμονισμένη μεθοδολογία και την ένταξη τους στο διεθνές αναλυτικό πλαίσιο του GEM, ώστε να επιτυγχάνεται η συγκρισιμότητα των στοιχείων.

Η έκθεση υλοποιήθηκε υπό τη χορηγία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ